

Ἄς συνέλθωμεν, Συμπολίται, ἃς διώξωμεν τὴν βλαβερὰν ἡμῶν κατέχει, ἃς μορφώσωμεν τὰ τέκνα ἡμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ τουθεσίᾳ Κυρίου, διότι οὕτω θέλει καὶ ὁ Θεός. Ἄς συναισθανθῶμεν τὸ βάρος τῶν καθηκόντων μας καὶ ἃς ὑποστηρίξωμεν τὸ ἀγαθὸν τοῦτο καταγώγιον ἄνωθεν τοῦ ὁποίου περιπίπτουμεν εἰς Μεῦσαι θρηνοῦν διὰ τὴν ἀποξένωσίν των. Ἄς μνησθῶμεν τὴν προθυμίαν τοῦ πρώτου ιδρωτοῦ αὐτῆς *Παρτολέοντος Σεβαστοπούλου* τοῦ ὁποίου τὸ κλέος εἶναι οὐρανομήκης. Μὴ φαινόμεθα γεναιότεροι τῶν γειτόνων μας Λεσβίων, οἵτινες ὄχι μόνον Σχολῆν, ἀλλὰ καὶ Γυμνάσιον ἔχουσιν, καὶ ἡμεῖς οὔτε Σχολὴν δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν. Ἄς ἐμβυχόσωμεν διὰ τοῦ παραδείγματός μας Σχολάρχας καὶ διδασκάλους, οὗτοι ἐξεπλήρωσαν τὰ χρέη των κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀόκνως καὶ ἐπιμελῶς, τοῦτο εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἃς ἐνθαρρύνωμεν διὰ τῆς παρουσίας μας τὴν μαθητιῶσαν νεολαίαν καὶ τότε θὰ ἰδῶμεν καρπούς ἀξίους καὶ ἀγαθοὺς, διότι ἀγαθῶς καὶ ἀφειδῶς ἐσπείραμεν, καὶ μετ' εὐλογίας θὰ θερίσωμεν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΡΕΒΑΣ.

ΛΟΓΟΣ

Ἐδγηριστήριος καὶ συντακτῆριος τοῦ ἱεροδιδασκάλου μοναχοῦ Δημητρίου Εὐελπίδου, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης τῆν 7 Ἰουλίου 1851.

Παναγιώτατε Δέσποτα, Ἁγία καὶ ἱερά Σύνοδος!

Ἡ στιγμή αὕτη· στιγμή προωρισμένη· στιγμή προσδοκωμένη· στιγμή περιπόθητος, αἰσίως ἐπιστάσα, ποῖα αἰσθήματα δὲν διεγείρει εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων ὑμῶν; Ἡ τοῦ Θεοῦ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πενταετίαν ὄλην θρέψασα καὶ παιδεύσασα ἡμᾶς, ἤδη δι' ὑμῶν τῶν ἀγνωστάτων αὐτῆς Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιεπισκοπῶν αἰρουσα τὰς χεῖρας, εὐλογεῖ ἡμᾶς τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου αὐτῆς, καὶ Πνευματικᾶς χοροστασίας συγκροτοῦσα, ἐγχειρίζει τὸ ἔντιμον τῆς ἱερᾶς Θεολογίας Δίπλωμα, ἀπολύουσα ἐν εἰρήνῃ καὶ παραπέμπουσα εἰς τὴν περὶ ἡμῶν ὑπερτάτην Βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἀπολυόμενοι οὕτω περιφανῶς, ὅποια διαθέσει ψυχῆς καὶ τίνι γνώμῃ καὶ τρόπῳ ἀρείλωμεν ἵνα ἀναχωρήσωμεν; — Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες ἀνεχώρησαν καὶ οἱ τῆς Βηθλεὲμ Ποιμένες, γενόμενοι οἱ πρώτοι Ἀπόστολοι τῶν μυστηρίων,

ὅσα ἤκουσαν καὶ εἶδον. Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες ἀνεχώρησαν καὶ οἱ τοῦ Κυρίου Ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὅπου εὐλογήσας ἀπέστειλεν αὐτοῦ; εἰς τὸν Κόσμον. Αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες εἶναι λοιπὸν δίκαιον, ἵνα ἀναχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς νέης ταύτης Σιών εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας. Τοῦτο ἔκρινεν ἑαυτῆς χρέος ἡ τῶν Συναδελφῶν μου χορεία τοῦτο ἀνέθεσεν εἰς ἐμέ. Εὐτυχῆς λοιπὸν ἐγώ, Ἁγιώτατοι Πατέρες! ἐὰν διὰ τῶν ὑμετέρων εὐχῶν ἐκπληρώσω τὴν τῶν συναδελφῶν μου ὑποχρέωσιν, τὸ ἱερώτατον καὶ ἀναπόφευκτον ἡμῶν χρέος, ἵνα ἀναχωρήσωμεν, αἰνοῦντες τὸν Θεόν, εὐγνωμονοῦντες εἰς τοὺς εὐεργέτας, ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν, εἶδομεν καὶ ἀπηλάσασαμεν, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς ἡμᾶς.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅστις κατὰ τὰς ἀψευδεῖς αὐτοῦ ὑποσχέσεις εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, ὅτι ἐτοιμάζει καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς σάπρειον, καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς ἰσχυρὰ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτῆς διδασκτοὺς αὐτοῦ, θυμακίως ἔστρεψεν διὰ τοῦ ὑψηλοῦ Αὐτοῦ βραχίονος, ἀντὶ ἐκείνων τῶν παλαιότερων τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ τῆς πρὸ ἡμῶν διαλαμπύρας Ἀθωνιάδος Ἀκαδημίας, τὴν Σχολὴν ταύτην, Σχολὴν ἱεράν, Σχολὴν θεολογικὴν, ἐν ἧ' ἡ αὐτοῦ ἀμώμητος Νύμφη, γαλακτοτροφήσασα καὶ ποτίσασα ἡμᾶς διὰ τῶν ἑαυτῆς μαγῶν, τῶν δύο τοῦ Κυρίου αὐτῆς Διαθηκῶν, καὶ διανοίξασα τὸν νοῦν ἡμῶν τοῦ συνιέναι τὰς Βραρᾶς, παρέδωκεν εἰς ἡμᾶς καὶ Τριάδα Μοναδικὴν Θεολογικὴν, καὶ Μονάδα Τριαδικὴν ὕμνεϊν, καὶ διδάξασα ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνᾶ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρῖμα, εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὸν ἐπαινον· τελευταίον δὲ ἐγχειρίσασα καὶ τὴν παρ' αὐτῆς διατηρουμένην τῶν θεοσόφων ἡμῶν πατέρων παρακαταθήκην, καὶ κοσμήσασα τοῖς ὄπλοις τοῦ Πνεύματος, καὶ τῷ ὑψηλῷ ἀξιώματι τῶν Διδασκάλων τῆς ἱερᾶς Ὁρθόδοξου Χριστιανικῆς Θεολογίας, ἐνδεικνύμενη καὶ ἀναμιμνήσκουσα τὰ τῶν Πατέρων ἐπιτηδεύματα, διδούσα ὄργανα πρὸς τὴν Πατρῶν ἀρετὴν, ἀποστέλλει ἡμᾶς διὰ τῶν ἑαυτῆς εὐχῶν, ὅπου ὀδηγήσει ἕκαστον ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ.

Ταῦτα δὲ πάντα μετὰ Θεοῦ εἰς τίνα ἄλλον ὀφείλωμεν, εἰμὴ εἰς ὑμᾶς καὶ τὸν Σεβαστὸν ἡμῶν Διδάσκαλον, Πατέρες ἡμῶν ἀγιώτατοι καὶ σεβασμιώτατοι; Ἀλλὰ τίς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ἐπαινον τῆς Ποιμαντικῆς ὑμῶν καὶ ὄντως Ἀποστολικῆς Προνοίας τε καὶ φροντίδος, ἣν ἀνευλάβετε ὑπὲρ παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος οὐ μόνον ἀνεγείραντες τὴν ἱεράν ταύτην Σχολὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῶν ἀγῶνων διατηροῦντες αὐτὴν καὶ καταρτίζοντες καὶ καθημέραν τελειοποιῶντες; Διὰ ταῦτα πάντα εὐγνωμονεῖ μὲν ἅπαν τὸ χριστεπώνυμον πλῆρωμα, εὐγνωμονοῦμεν δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἰς πάντας μὲν τοὺς ἱεράρχας τοῦ Οἰκουμένου θρόνου, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Σεβαστὴν Ἐφορίαν, διὰ τῆς Πατρικῆς φροντίδος τῆς ὁποίας εἰσαχθέντες, τραφέντες καὶ παιδευθέντες, ἀξιούμεθα σήμερον, λαβόντες τὸν Θεολογικὸν στέφανον, ἵνα ἀποτίσωμεν εἰς ὑμᾶς τὸν τῆς μεγάλης ἡμῶν εὐγνωμοσύνης φόρον. Εὐγνωμονοῦμεν, καὶ, Πανσέβαστοι εὐεργεταί! κηρύττομεν τὸν ἕλεον, οὐ κρύπτομεν τὴν εὐεργεσίαν. Ἀπολάβετε λοιπὸν Πατέρες Θεόδοτοι! τοὺς καρπούς τῶν ὑμετέρων

μάσια. ἔχομεν ὑπ' ὄψιν Ποιητικὰ τινὰ δοκίμια μαθητοῦ τινος τοῦ Λυκείου τοῦ Κ. Δημητρίου Βικέλλα ὃχι ἐκκαταφρόνητα· δοκίμια μὲν ἀλλ' ὑποσχόμενα γεναιότερα καὶ καλόν.

πόνων. Θερίσατε καὶ τὰ τρίτα ταῦτα δράγματα τῆς εὐλογημένης ταύτης ἀρούρης, τὴν ὑποῖκιν οὕτω θαψιλῶς ἀρδεύετε. Ἴδου τὰ ὑμέτερα τέκνα σήμερον προσφέρουν ἑαυτὰ ὅλη ψυχῇ καὶ ὅλαις αὐτῶν ταῖς δυνάμεσιν εἰς τὴν διὰ βίου ὑπουργίαν τῆς Μητρὸς ἐκκλησίας.

Ἀλλὰ ποῖα περ' ἡμῶν ὀφειλῆ ἐπιφοιτεῖται καὶ εἰς Σέ, Σ βασιτεῖ καὶ πολυαγάπητε ἡμῶν Πάτερ καὶ Διδάτακαλε! Σὺ γενόμενος ὄργανον τῶν ὑψίστων τοῦ Θεοῦ βουλῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέδειξας μὲν πολλὰ καὶ ἄλλα ἐν Πνεύματι τελεούμεενα ἐκ τῆς Θεολογίας τέκνα, ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς Οἰκουμένης τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καταγγέλλοντα, γεννᾷς δὲ ἤδη καὶ ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς μετὰ πολυδύλους στεναγμοὺς, ἀφοῦ δὲν ἔπαυσας πενταετίαν ὅλην λόγῳ καὶ ἔργῳ διδάσκων ἡμᾶς, καὶ νοθετῶν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ πάντα καὶ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν πολλάκις δὲ καὶ μετὰ δακρῶν. Δι' ὅλα ταῦτα τὰ μὲν τῆς Ἐκκλησίας ὑπομνήματα θέλουσι μνημονεῦει τὸ ὄνομά σου μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν Παντάκων, τῶν Κλημένων, τῶν Ὀριγενῶν, τῶν Εὐγενειῶν. Ἡμεῖς δὲ ἔχοντες· σε ἐγκεχαράχμενον ἐν ταῖς πλαξὶ τῶν καρδιῶν ἡμῶν, δὲν θέλομεν λησμονῆσαι οὔτε τοὺς καθημερινοὺς πόνους, καὶ τὰς ἀλλεπλλήλους διανυκτερεύσεις, οὔτε τὴν παρὰ Σοὶ εὐτυχεῦσαν ἕνα σπουδᾶξ ἡ γενεάν τοὺς διὰ Σοῦ ἀδελφοὺς ἡμῶν γενεάν ἱερὰν καὶ σεμνοπρεπῆ, γενεάν ζητούντων τὸν Κύριον. Ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ Ἰακῶβ, οὔτε τὴν ἱερὰν ταύτην Σχολήν, τὴν ὁποῖαν ἀγαθὴν κουροτρόφον καὶ ἀληθῆ Μητέρα ἐπιγινώσκοντες, ἄκοντες καὶ δακρυρροούντες ἐγκαταλείπομεν σήμερον, ἀναφανόντες περὶ αὐτῆς πρὸς τὸν Θεόν, ὅτι καὶ ὁ Πέτρος περὶ τοῦ Θαβῶρ, Κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, ἵνα διὰ βίου κατεντροφώμεν εἰς τὰ γλυκεῖα λόγια τοῦ Θεοῦ, τὰ ὑπὲρ μέλι τῷ στόματι ἡμῶν, ἄλλα τοῦ Θεοῦ κρεῖττόν τι περὶ ἡμῶν, ὡς ἔοικε, προβλεψαμένου, ἀκολουθῶντες τὸν ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Προνοίας διαχαραχθέντα εἰς ἡμᾶς δρόμον ἀναχωροῦμεν, καὶ ἀναχωροῦμεν αἰνῶντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν, ἐπὶ πᾶσιν εἰς ἡκούσμεν καὶ εἶδομεν, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς ἡμᾶς.

Ἀλλὰ πρὶν γενόμεθα ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου περιβόλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔσχατον ἤδη παρουσιάζομεν, ἀκουσθήτω παρὰ τῆς σεμνῆς ταύτης καὶ ἱερᾶς ἀγγελίως ὡς τελευταῖος ἡχος τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν χειλέων ὁ συντακτικὸς τῆς ἡμετέρας ἀναχωρήσεως· χαίρειτε σύμπαντες ἡμῶν εὐεργέται, πατέρες καὶ προσταῖται καὶ κηδεμόνες ἰσόβιοι, καὶ τὰς ἱερὰς ἡμῶν χειρὰς ἐπάρχοντες καταστήφατε ἡμῶν τὰς προκλινεῖς κεφαλὰς, διὰ τῆς ἐμοφάνου ἡμῶν καὶ θεοπειθοῦς εὐχῆς καὶ εὐλογίας, ἵνα συμπαροῦσα στήριξῃ ἡμᾶς καὶ ἐνισχύῃ εἰς τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου διακονίας, κατασπρίζουσα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Χαίρει καὶ σύ... ὦ στιγμή διχστάσεως! ὦ σπασαγμὲ καρδίας!... ὦ ἰάτερ, πολυπόδητον εἶδος καὶ ὄνομα! οὐτινος ἐκ τῶν πατρικῶν κόλπων βρισθῆς καὶ ὀδυνηρῶς ἀποσπώμεθαι. Χαίρει ἱερὰ Κορυφή, καὶ δέλου τοὺς θερμοὺς τῶν δακρῶν ἡμῶν σταλαγμοὺς, τελευταῖον ὑπόμνημα τῆς ἀπειροῦ τῶν τέκνων σου εὐγνωμοσύνης, ἀνθ' ὧσιν ἰδρώτων ἐξέχεα, ἀνθ' ὧσιν κόπων καὶ μόχθων, καὶ στενοχωριῶν καὶ ἀ-

σθeneiῶν, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἡμῶν ἀνέτηξ καὶ ἐκαρτέρησας. Συγγνώσεων δὲ οἶα Πατρὸς φιλότιμος, εἴτι σοι ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως ἐν τοσούτων ἐτῶν διαστήματι παρεπιχρῆναμεν, ἐλυπήσαμεν, ἢ παρωξύναμεν μὴ διαλίπης καὶ μακρόθεν ἀγαπῶν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸν δίδασκε ἡμᾶς, καὶ συμβούλευε, καὶ σχολάζει διὰ παντὸς εὐρύχωρον σχολαρχίαν εἰς τὴν κληροδοσμένην ἐκάστῳ ἡμῶν. Χαίρειτε Διδάτακαλοι, ὅσοι ὑπὲρ ἡμῶν ἀληθῶς ἐκοιπέσατε.

Χαίρειτε συμμαθηταὶ καὶ φίλοι, ἀδελφοὶ ὁμοψυχοὶ, ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι, ἦλθε τέλος ἡ ὥρα ἐν' ἀποχωρισθῶμεν, καὶ να ἀρχίσωμεν ὑμᾶς μακαριστοὺς τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἡμεῖς μὲν ἐν' ὧσιν ἕκαστος δικιμννεῖς ἦν ἐκλήθη κλῆσιν, ἐν' ὧσιν ἕκαστος λαμβάνει τὰ ἱερὰ τοῦ πνεύματος πυξίον, καὶ πᾶν ἄλλο τῆς σοφίας ἀποκύημα, θέλομεν ἐνθ' ἡμεῖς ἡμᾶς μεθ' ὧν διατρέγομεν τὸ στάδιον τῆς ἱερᾶς παιδείας, μεθ' ὧν δικινύσαμεν τὰς μακαριωτέρας καὶ εὐδαιμονεστέρας ἡμῶν στιγμάς, μεθ' ὧν ἐν ὁμονοίᾳ ἠλιθόμεθα εἰς τὰς αὐλάς τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, παρακολούμεν, μὴ λησμονεῖτε ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐν αἰκίαις, καὶ ἐν περιπάτοις, καὶ ἐν φιλοσόφοις διατριβῆς μνημονεῦσατε τῆς ἀγάπης ἡμῶν, καὶ ὅπταν εἰς τὸν αἶον τοῦτον τοῦ Κυρίου συνεισέβηθησθε, ἀποδώσαντες Κυρίῳ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, ἱκετεύετε τὸν Θεὸν τοῦ ἐλέους, τὸν Πατέρα τῶν φῶτων καὶ πάσης σοφίας γορηγὸν ὑπὲρ τῶν ἐν ἀποδημίαις ὄντων ἀδελφῶν ὑμῶν.

—Χαίρειτε ἱεροὶ λόγοι καὶ ἐπιστήμαι, οἱ ἡμέτεροι ἐρασταὶ.—Χαίρειτε Ἄγγελοι, τῆς ἡμετέρας Σχολῆς ἐφοροὶ, καὶ τῶν ἡμετέρων πόνων ἀλείπται.—Χαίρει καὶ Σὺ Σεβασμία τῆς Ἁγίας Τριάδος πνοῆς, ἡ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ φερώνυμος Σιών, ἐξ ἧς προφητικῶς αὐθις ἐξέρχεται διαλάμπων ὁ λόγος τοῦ Κυρίου.—Χαίρει καὶ σύ, Πενταρεστάτη Τριάς, τὸ ἡμέτερον μελέτημα καὶ καλλώπισμα, καὶ ἵνα κατὰ τὴν τοῦ Θεολόγου σοὶ φωνὴν εἶπω, σώζου ἡμῖν καὶ σώζοις τοὺςδε, τοὺς Ἀρχιποιμάντορας τοῦ λαοῦ Σου, καὶ εὐεργέτας ἡμῶν μετὰ Σέ, καὶ τὴν Θεολογικὴν ταύτην Σχολήν, ἐν ἧ ἑορολογοῦνται τὰ ὑπερφυῆ Σου μυστήρια, καὶ ἀγγέλοιο ἡμῖν ὑψομένη καὶ αὐξομένη ἐν αὐτῇ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, διατηροῦσα αὐτὴν εἰς αἰῶνας αἰῶνων, Γένοιτο! Γένοιτο!

Ἐποιήθη καὶ ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Ἱεροδιδασκάλου Μοναχοῦ Δημητρίου Εὐελπίδου Βατοπαιδίου, τὴν πατρίδα Ρουσίου.

ἡμερᾶς. Ἰουλίου γ'.

ΙΤΑΛΙΑ.

« Οὐδὲν κρατὸν ὁ οὐρανὸς γενήσεται. »

Ἄμα ἀνέβη εἰς τὸν ἱεροκοσμικὸν τῆς Ρώμης θρόνον ὁ Πάπας Πῖος Θ', συνέστειλεν ἐταιρείαν τινα συμπρακτορικὴν τῆς ἐν Ρώμῃ γνωστῆς Προπαγαντας προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου Λαμπρουσσίνου καὶ ἀλληλογοροφῶσαν μετὰ τοῦ ἐν Δουβδούμῳ τῆς Γαλλίας μεγάλου καὶ πλουσίου προσηλυτικῆς τρεῖς. Ὁ